

Did It Happen? Artificial Insemination

Feb. 18, 2001

ב"ח יורה דעה סימן קצה

מצאתי בהגהות סמ"ק ישן מה"ר פרץ שכתב אשה נדה יכולה לשכב אסדיני בעלה ונזהרות מסדינים ששכב עליהן איש אחר פן תתעבר משכבת זרע של אחר ואמאי אינה חוששת פן תתעבר בנדותה משכבת זרע של בעלה ויהא הולד בן הנדה והשיב כיון דאין כאן ביאת איסור הולד כשר לגמרי אפילו תתעבר משכבת זרע של אחר כי הלא בן סירא כשר היה אלא דמשכבת זרע של איש אחר קפדינן אהבחנה גזירה שמא ישא אחותו מאביו כדאיתא ביבמות (לו ב) עכ"ל:

ט"ז יורה דעה סימן קצה סעיף קטן ז

לא יסתכל כו'. - והעונש על זה בגמ' דהויין ליה בנים שאינם מהוגני': מצאתי בהג"ה סמ"ק ישן בשם מהר"ר פרץ אשה נדה יכולה לשכב אסדיני בעלה ונזהרות מסדינים ששכב עליהם איש אחר פן תתעבר משכבת זרע של אחר ואמאי אינה חוששת פן תתעבר בנדותה משכבת זרע של בעלה ויהא הולד בן הנדה והשיב כיון דאין כאן ביאת איסור הולד כשר לגמרי אפילו תתעבר משכבת זרע של אחר כי הלא בן סירא כשר היה אלא דמשכבת זרע של אחר קפדינן אהבחנה גזירה שמא ישא אחותו מאביו כדאיתא ביבמות עכ"ל הועתק מספר מו"ח ז"ל:

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף פ עמוד ב

אלא הא דעבד רבא תוספאה עובדא באשה שהלך בעלה למדינת הים ואישתיה עד תריסר ירחי שתא ואכשריה כמאן כרבי דאמר משתאה.

משנה למלך הלכות אישות פרק טו הלכה ד

ועוד אני תמיה מההיא דאמרינן בפרק הערל (דף פ') עבד רבא תוספאה עובדא באשה שהלך בעלה למ"ה ונשתאה עד תריסר ירחי שתא ואכשריה ע"כ. וטעמא משום דאמרינן שהולד הוא משתאה אחר גמר צורתו שלש חדשים אבל טפי לא והולד הוא ממזר ומותר במזמרת וכמ"ש רבינו בפ"ט מהלכות איסורי ביאה דין י"ט. ואם איתא להא אמאי לא חיישינן שמא באמבטי עיברה שהרי לסברת בן זומא מטעם חששא זו אנו תולין להכשיר אותה לכ"ג וא"כ איך לא נחוש שלא להתיר אותו במזמרת. ועוד שראיתי להתוס' בפרק עשרה יוחסין (דף ע"ג) ד"ה מה שכתבו וז"ל ועוד קשה דמאי קאמר ומיעוט שהלכו נשותיהם למדה"י דהאי נמי יש לנו להכשירו ששמא בא ע"י שם ושימש כי ההיא עובדא דאבוה דשמואל שהלך למדה"י ובא ע"י שם ושימש והוליד את שמואל. והעלו דאם אומרת כן שבא עליה ע"י שם נאמנת. והרא"ש בפרק עשרה יוחסין כתב בשם בה"ג דאשה שהלך בעלה למדינת הים וילדה דלא חיישינן למזמרות דילמא אתא בעלה בצניעא ושימש כי ההיא עובדא דאבוה דשמואל דאתא ע"י שם ושימש וכו' ופשיטא דמאי דקאמר בה"ג דילמא אתא בעלה בצניעא הוא במה שהוא חוץ מהטבע אלא שאנו תולין דילמא ע"י שם דאם היה באפשרות לבא לא היו חולקים על בה"ג. ועוד דמאי קשיתיה להרא"ש על סברת בה"ג הלזו מההיא דעבד רבא עובדא דאשתיה י"ב חדש דלמא לי טעמא דאשתיה לימא דילמא אתא בעלה בצניעא וכו' אימא דאיצטריך רבה להיכא שהוא מהנמנע שיבא ואפילו בגמלא פרחא. אלא ודאי דבה"ג בכהאי גוונא מיירי שהוא מהנמנע שיוכל לבא כי אם ע"י שם ואפילו הכי חיישינן לה ואין אנו פוסלין הולד בודאי וכבר הביא הטור סברת בה"ג הלזו באה"ע סימן ד'. והנה חששא זו דבא ע"י שם היא חששא רחוקה עד מאד דהא קי"ל דהמתנה ע"מ שתעלי לרקיע לא חשיב תנאי כלל אע"ג דאפשר ע"י שם וכמ"ש התוס' בפרק המגרש (דף פ"ד) ד"ה ע"מ. ועוד דאם היינו חוששין לזה לא משכחת לה עדים זוממין דאימור באותו יום באו ע"י שם למקום אחר וראו שם העדות. ואפי' לגמלא פרחא אין אנו תולין גבי עדים זוממין וכדאיתא פ"ק דמכות (דף ה'). (א"ה עיין בתשובת מהרימ"ט חאה"ע סי' ט"ו) וא"כ כפי סברת התוס' ובה"ג דאית להו דהכא גבי אשה שהלך בעלה למדה"י אנו תולין שבא ע"י שם אם איתא לההיא דבן זומא ל"ל לטעמא דדילמא בא ע"י שם ת"ל משום דדילמא באמבטי עיברה שהיא חששא קרובה יותר. אלא ודאי נראה דס"ל דמציאנות זה שתתעבר באמבטי לא יתכן. ותו בארוסה שנתעברה דהסכימו כל הפוסקים דאם הארוס אומר שלא בא עליה דהוי ממזר ומותר במזמרת אמאי נחוש דילמא באמבטי נתעברה. שהרי לזה אינו יכול להכחיש הארוס וכן נאמנות זה שנתנה תורה לאב לומר בני זה ממזר אמאי דהא לדידיה נמי לא ברירא מילתא דאפשר דנתעברה באמבטי ודיינו שנאמר שנאמינהו שאינו בנו אבל להחשיבו כממזר ודאי ולהתירו באיסורי קהל אמאי. (א"ה עיין עוד בפרק י"ז מהלכות איסורי ביאה דין י"ג שהכריח הרב המחבר דלית הילכתא כהא דבן זומא יע"ש):